

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 K, za dijake 20 K.

Uredništvo in upravlništvo: Pred Škofijo št. 12, 1. nadstr.

Cerkvenoglasbena liturgika.

Fr. Ferjančič

(Dalje.)

IV. Te Deum laudamus.

Hvalnica „Te Deum laudamus“ se poje večkrat v letu, tako n. pr. na sveti večer in pri vstajenju ob sklepu jutranjic, in pri tej dvojni priliki je ta hvalospjev še posebne važnosti, ker spada naravnost k oficiju. Poje se pa tudi ob koncu leta, zahvalno nedeljo in pri raznih zahvalnih pobožnostih. Želeti je torej, da je pomen te hvalnice dobro znan pevovodji in cerkvenim pevcem; zato jo tu objavljamo v celoti ob enem s slovensko prestavo.

Te Deum laudamus,*
te Dóminum confitémur.

Te aetérnum Patrem*
omnis terra venerátur.

Tibi omnes ángeli*, tibi
coeli et univérstae potestátes.

Tibi Chérubim et Séraphim*
incessábili voce proclámant:

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus Dóminus,

Deus Sábaoth.

Pleni sunt coeli et terra*
maiestátis glóriæ tuæ.

Te gloriósus*
apostolórum chórus.

Te prophetárum*
laudábilis númerus.

Te mártýrum candidátus*
laudat exércitus.

Tebe Boga hvalimo,*
tebe Gospoda poveljučujemo.

Tebe večnega Očeta*
vsa zemlja časti.

Tebi vsi angeli,* tebi
nebesa in vse oblasti.

Tebi kerubi in serafi*
neprestanim glasom kličejo:

Svet,

Svet,

Svet si ti, o Gospod,

Bog vojnih čet.

Polna so nebesa in zemlja*
veličastva tvoje slave.

Tebe preslavni*
apostolov zbor.

Tebe prerokov*
hvalevredno število.

Tebe mučencev sijajna*
hvali vojna.

Te per orbem terrarum*
sancta confitetur Ecclesia.

Patrem* immensae maiestatis.
Venerandum tuum verum*
et unicum Filium.

Sanctum quoque*
Paraclitum, Spiritum.

Tu, rex glóriae*. Christe.
Tu Patris* sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus
hominem* non horruisti Virginis
uterum.

Tu devicto mortis acúleo*
aperuisti credéntibus regna coe-
lorum.

Tu ad dexteram Dei sedes*,
in glória Patris.

Judex créderis*
esse ventúrus.

Te ergo quaesumus, tuis
fámulis súbveni,* quos
pretiósó sáanguine redemisti.

Aetérna fac cum sanctis tuis*
in glória numerári.

Salvum fac pópulum tuum,
Domine*, et benedic haereditáti
 tuae.

Et rege eos,* et extólle illos
usque in aetérnum.

Per singulos dies* benedicimus
te.

Et laudámus nomen tuum
in saeculum* et in saeculum
saeculi.

Dignáre, Dómine, die isto*
sine peccáto nos custodire.

Miserére nostri, Domine*,
miserére nostri.

Fiat misericórdia tua,
Domine, super nos,*
quemádmódum sperávimus in te.

In te, Dómine, sperávi*.
non confúndar in aetérnum.

Kdo je zložil to veličastno hvalnico, se ne more dognati, imenuje se
sicer tudi „ambrozijanski hvalospev“, zato so jo mnogi pripisovali sv. Am-

Tebe po zemeljskem krogu*
svéta spoznava Cerkev.

Očeta* neskončnega veličastva:
Častitega tvojega pravega*
in edinega Sina.

Svetega tudi*
tolažnika Duha.

Ti kralj veličastva, o Kristus.
Ti Očetov* večni si Sin.

Ti, ko si sprejel, da rešiš
človeka*, se nisi bal Device
naročja.

Ti si s stem, da si premagal smrti
želo* odprl vernim kraljestvo ne-
beško.

Ti na desnici božji sediš*
v slavi Očetovi.

Kot sodnik — to vérujemo —*
imaš priti.

Tebe torej prosimo, svojim
služabnikom pridi na pomoč*, ki si
jih z dragoceno krvjo odkupil.

Daj, da bomo svetnikom tvojim
v večni* slávi prišteti.

Zveličaj ljudstvo svoje,
o Gospod*, in blagoslovi lastnino
svojo.

In vladaj jih* iz povelíčaj jih
na veke.

Dan na dan* tebe slavimo.

In hvalimo ime tvoje
vekomaj* in od vekomaj do vekomaj.

Blagovoli, Gospod, ta dan
brez greha nas ohraniti.

Usmili se nas, Gospod,
usmili se nas.

Bodi usmiljenje tvoje,
Gospod, nad nami*,
kakor smo zaupali v tebe.

V tebe, Gospod, sem zaupal*,
ne bom osramočen vekomaj.

broziju. Tradicija pripoveduje celo, da je sv. Ambrozij pri krstu sv. Avguština s tem skupaj prvi zapel ta hvalospev. Ali da bi bil ravno sv. Ambrozij sestavil to hvalnico, se nikakor ne da dokazati. Mogoče bi bilo, da bi jo bil prevzel od grške Cerkve, ter jo samo prevedel v latinski jezik. Najverjetneje pa je, da so bili posamezni deli te hvalnice — povzeti deloma iz zapadne Cerkve — še le polagoma združeni v dosedanjo celoto.

To hvalnico intonira celebrant z besedami „Te Deum laudamus“, nadaljuje pa pevski zbor z besedami „te Dominum confitemur“ itd.

Posebno važna je vrstica „Te ergo quaesumus“, ker je tu predpisano liturgično dejanje; duhovščina pred oltarjem namreč tedaj poklekne.

Kadarkoli mašnik to latinsko hvalnico slovesno intonira, jo mora pevski zbor nadaljevati v latinskem jeziku. Na neko vprašanje, ali sme pevski zbor tedaj, ko je slovesno izpostavljeno Najsvetejše, peti v domačem jeziku, je zbor za sv. obrede dne 27. februarja 1882 odgovoril: „Sme se to zgoditi, če le ne gre tu za hvalnico „Te Deum“ ali za kako drugo liturgično molitev, ker te se morajo peti v latinskem jeziku.“

Najpreprostejši in najkrajši, ob enem pa zelo veličasten napev te hvalnice je koralni napev. Želeti je, da bi se pel pogostneje, nego se je to godilo doslej. V naši škofijski okrožnici beremo v tem oziru: „Kakar je več duhovnikov pri oltarju, svetoval bi koralni „Te Deum“, in sicer tako, da bi eno vrstico pel kor, drugo duhovniki pred oltarjem, Bilo bi to nekaj veličastnega.“ „Ko bi se pa „Te Deum“ nikakor ne mogel peti latinski,“ piše okrožnica, „tedaj naj mašnik opusti intonacijo „Te Deum“, zapoje naj se „Zahvalna pesem“ in mašnik odmoli dotično zahvalno molitev v domačem jeziku.“

Na sv. večer in pri vstajenju, ko je „Te Deum“ sklepni del jutranjic, se ob koncu zapoje samo „Dóminus vobiscum“ z oracijo dotičnega praznika, nato še enkrat „Dóminus vobiscum“ in končno „Benedicamus Domino“ (pri vstajenju z dvojnim „alleluja“).

Sicer pri zahvalnih pobožnostih se po končani hvalnici pojó še ti-le verzikeljni, katerim se pa tudi o velikonočnem času nikdar ne prideva „alleluja“:

V. Benedicamus Patrem
et Filium cum Sancto Spíritu.

R. Laudemus et superexaltemus
eum in saecula.

V. Benedictus es, Dómine Deus,
in firmaménto coeli.

R. Et laudabilis et gloriósus
et superexaltátus in saecula.

V. Dómine, exaúdi
oratióem meam.

R. Et clamor meus
ad te véniat.

V. Slavimo Očeta
in Sina s Svetim Duhom.

O. Hvalimo in povišujmo
ga vekomaj.

V. Slavljén bodi, Gospod Bog,
na nebeški višavi.

O. In hvalevreden in čistit
in povišan vekomaj.

V. Gospod, usliši
mojo molitev.

O. In moje klicanje
naj pride k tebi.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

V Gospod z vami.

O. In s tvojim duhom.

Na to odpoje celebrant zahvalno molitev, katero sklene pevski zbor z „Amen“.

Ob koncu zapoje celebrant z drugo duhovščino vred še verzikelj:

Divinum auxilium
máneat semper nobiscum.

Božja pomoč
ostani vedno pri nas.

Pevski zbor odgovori: „Amen“, t. j. naj se tako zgodi. (Dalje prih.)

Orgle v Žireh.

Poroča P. H. Sattner.

Za novo cerkev je bilo treba novih orgel. Župnik Jož. Logar je izročil delo pokojnemu orglarskemu mojstru Janezu Milavcu v Ljubljani. Milavec je vpisal dispozicijo za nove orgle župniku, in ta se glasi:

Dispozicija novih orgel za župno cerkev v Žireh.

	Ime spremena	Mera prvega C			Število piščali		
		širina	globočina	Premier kovinast piščali	lese-nih	cinka-stih	cina-stih
milimetrov							
I. Manual							
1	Burdon 16'	130	160	c ⁻ 41	36	—	32
2	Principal 8'	—	—	146	—	—	68
3	Gamba 8'	—	—	78	—	18	50
4	Rog 8'	86	109	c ^{45/68}	12	12	44
5	Burdon 8'	89	112	c ⁻ 46	24	—	44
6	Harmonična flavta 8'	82	104	c 73	12	12	44
7	Dolce 8'	73	92	c ^{55/48}	9	15	44
8	Trobenta 8'	—	—	125	—	24	44
9	Oktava 4'	—	—	85	—	12	56
10	Cevna flavta 4' . .	—	—	70	—	—	68
11	Flavtica 2'	—	—	50	—	—	56
12	Mikstura	22 ^{2/3} '	—	64	—	—	56
		2'	—	53	—	—	56
		1 ^{1/3} '	—	40	—	—	56
		1'	—	32	—	—	56
		4'	—	c 50	—	—	44
		5 ^{1/3} '	—	fis 32	—	—	26
		8'	—	c ⁻ 48	—	—	32

	Ime spremena	Mera prvega C				Število piščali		
		širina	globočina	Premier		lese- nih	cinka- stih	cina- stih
				kovinast				
				piščal				
milimetrov								
II. Manual								
13	Flavtni principal 8'	94	119	c	75	12	12	44
14	Flavta 8'	86	109	c	70	12	12	44
15	Burdonček 8'	76	97	c	38	24	—	44
16	Viola d'amour 8'	—	—		70	—	12	56
17	Salicional 8'	—	—		78	—	18	50
18	Vox coelestis 8'	—	—		65	—	18	106
19	Kvintaten 8'	—	—		80	—	12	56
20	Oboa 8'	—	—		78	—	24	44
21	Prestant 4'	—	—		70	—	12	56
22	Flauto traverso 4'	—	—		73	—	18	50
23	Kvinta 2 ² / ₃ '	—	—		60	—	—	56
24	Oktavica 2'	—	—		43	—	—	56
25	Terca 1 ³ / ₅ '	—	—		40	—	—	56
26	Mikstura 2 ² / ₃ '	—	—		30	—	—	56
Pedal								
27	Principalbas 16'	249	280	—	—	27	—	—
28	Subbas 16'	164	210	—	—	27	—	—
29	Burdon 16' ex No. 1.	—	—	—	—	—	—	—
30	Salicet 16' ex No. 17.	110	137	—	—	12	—	—
31	Pozavna 16'	—	—	—	210	—	27	—
32	Oktavbas 8'	—	—	—	148	—	—	27
33	Cello 8' ex No. 3.	—	—	—	—	—	—	—

Zveze:

1. Manualna II.—I.	5. Superoktavna II.
2. Suboktavna II.—I.	6. Pedalna I.
3. Superoktavna II.—I.	7. Pedalna II.
4. Superoktavna I.	8. Pedalna melodija. Ped. K I. m.

Zbiralniki:

za cele orgle, P. Mf., F., FF., Tutti, Tutti za II. manual. Jezičniki. Pedalni avtomat. Poljubna kombinacija. Generalni crescendo. Zatvornice II. manual.

Orgle bodo pnevmatične. Igralnik z dvema manualoma po 56 tipk C—g[≡] in pedalom 27 tipk C—d[—] bo pred orglami. Cinaste piščali bodo iz 85%, 75%, 60% in 50% cina. Mehova bosta dva, v vsaki omari jeden, z 82 mm močno sapo. Ves II. manual bo v 30 mm debelih zatvornicah.

Omari za orgle oskrbi velečastito cerkveno predstojništvo, kakor tudi vožnjo orgel od kolodvora do cerkve.

Orgle, brez omar, po navedenih podatkih izdelane, bodo stale	K 12.000.—
Električni meh (ventilator s 1450 obrati v minuti pa bo stal	950.—
skupno	K 12.950.—

V Ljubljani, dne 24. septembra 1913.

Ivan Milavec.

Priložil je tudi sledeči proračun:

Proračun

o napravi novih orgel za župno cerkev v Žireh.

Orgle z dvema manualoma in pedalom, razdeljene v dvoje omar s sprednjim prospektom. V vsaki omari bo po jeden meh. Igralni pripomočki bodo: 7 zvez, 6 zbiralnikov in jezičniki, poljubna kombinacija in generalni crescendo. Samostojnimi spremeni, katerih je 30 à K 380.—	K 11.400.—
Kombinirani „Salicet 16“ z 12 nizkimi odprtimi piščalkami	260.—
Dva navadno kombin. spremena brez piščali à K 65.—	130.—
Zatvornice za II. manual	200.—
Pedalna melodija, ped K I. m.	60.—
skupno	K 12.050.—

V Ljubljani, dne 24. septembra 1913.

Ivan Milavec.

Župnik je oboje predložil ordinarijatu, kakor je v naši škofiji zaukazano, in ta je rešil vlogo na sledeči način:

Št. 4248.

Častitemu župnemu uradu

v Žireh.

Z vlogo z dne 26. sept. 1913 šte. 317 semkaj predložena dispozicija novih orgel za ondotno župno cerkev se s proračunom vred vrača z naslednjo oceno:

„Dispozicija je dobra, zlasti miksturo treba v tej sestavi pohvaliti. Hvalevredno je tudi, da ima Vox coel. dvoje vrst piščali, in torej deluje popolnoma zase.

Pripomniti bi bilo to:

1. Burdon 16' v I. M. naj se precej krepko intonira, ker ima kriti cele orgle.
2. V pedalu bi se svetoval pri 33 registrih še Vijolon 16', in Bordun 8' iz Subbasa 16'.
3. Zatvornice naj ostanejo le tedaj, ako prideta vsaj dva pedalna glasova vanje. Šaluzije brez pedala pomenijo malo ali nič. Boljši pa je Vijolonbas 16', nego zatvornice, ki vzamejo orglam mnogo glasu, učinek pa vendar ni poseben.“

G. orglarski mojster Ivan Milavec naj se po tej oceni ravna.

Kn. šk. ordinariat v Ljubljani, dne 8. oktobra 1913.

Flis.

Temu odloku je sledilo dvojje pisem:

Velečastiti gospod župnik!

Izkreno se Vam zahvaljujem za prijazno sporočilo glede novih orgel. Vračam Vam tudi vse tri vloge, kojih prepis sem si obdržal.

Pedal bi bil lep in mogočen, če bi se mu dodal še Violon 16'. Salicet 16' bo lahko potem še bolj močan. Burdon 8', četudi iz Subbasa 16', bo dobro učinkoval. Ako bi se dodal Violon 16', se cena zviša za en spremen, to je K 380.—. Za Burdon 8' in Subbas 16' pa K 140.—.

Z ozirom na točko 1. da se Burdon 16' v l. m. krepko intonira, ne bo kazalo vzeti istega v pedal kot najnežnejši spremen. Svetoval bi torej, naj se vzame iz Subbasa 16', prva oktava se da potom zaklopk jako hitro intonirati, naprej se vzame pa iz Burdončka 8' in to bi cene nič ne spremenilo. Če pa vzamemo za prvo oktavo mesto Subbasa 16' svoje piščali, se pa zviša cena za K 200.—. V zatvornicah bi bili: Subbas 16' — Burdon 16' — Salicet 16' — in Burdon 8', če se še tisti doda. — V slučaju, da se črtajo zatvornice, potem se vzame lahko Fl. princip 8' kot prospekt, oktavbas 8' pa zopet lahko vzamemo iz Principal basa 16' in to bi bilo ceneje za K 220.— in zatvornice K 200.—. Po odločitvi Vas vljudno prosim, velečastiti gospod župnik, blagohotnega sporočila; tudi za skico omare bom prosil.

Vaši blagonaklonjenosti se najvljudneje priporočam

z odličnim spoštovanjem vdani

Ivan Milavec.

V Ljubljani, 14. oktobra 1913.

Velečastiti gospod župnik!

Vaše sporočilo sem z veseljem sprejel, ter se Vam za isto prav lepo zahvaljujem in po katerem se bom sedaj ravnal,

Zatvornice odpadejo, Oktavbas 8' se vmakne v orgle, v lice pride pa Fl. pr. 8' in ll. man. V pedalu pa dodam Violon 16' in Burdon 8'. Meh bi imel tudi svoj zajemalec za sapo, kateri se bo pritiskal z nog. Z delom lahko pričnem brez skice omar, a le s piščalkami in igralnikom. Sapnike, meh in drugo pa šele, ko imam o vseh delih za notranjo sestavo izdelane načrte. Moje zadnje pismo Ste prav dobro razumeli, napravili Ste točen račun. Za dovršitev orgelj bi pa prosil, če mogoče, primerno dolg rok, da bi mi bo mogoče vse kar najsolidneje dovršiti, tako nekako do septembra 1914. Garancija je običajno pet let. — Glede plačila se pa priporočam Vaši velikodušnosti, ker nimam sredstev, da bi zdržaval brez pomoči veleč. gg. naročnikov, zato tudi Vas vljudno prosim, velečastiti gospod župnik, če mogoče mi po svoji previdnosti naklonite predplačila, za kar Vam bom prav hvaležen. — Zagotavljam Vas, da se bom trudil kar najbolje orgle izvršiti in zadovoljiti Vas v vsakem oziru.

Priporočujoč se Vaši blagonaklonjenosti sem z odličnim spoštovanjem

udani

Ivan Milavec.

V Ljubljani, 23. oktobra 1913.

(Dalje prihodnjič.)

Glasbeno življenje pod boljševiškim režimom v turkestanski republiki.

Spomini iz ruskega ujetništva.

Emil Adamič.

Z oktobersko revolucijo je tudi v Turkestanu padel buržuazni stroj in nad morjem krvi je zaplapolal prapor proletarske diktature in rdečega terora. Ob enem pa je boljševiška vlada začela z neusmiljenim podiranjem in uničevanjem vsega starega; proglasila vse, kar je do tega časa obstojalo: vso kulturo, vso civilizacijo, vse javne urade in naprave za škodljive in kontra-revolucionarne. Dan na dan so prinašali časopisi ukaze, odloke itd., kateri so le ubivali staro in to brez pomisleka, ali je dobro ali ne. O novem pa ni bilo ne sluha ne duha, in še to, kar je bilo pozneje, je bilo mrtvorojeno. Šele 1919, z uničenjem „vlasti na mjestih“ se je počasi začelo zidanje. Marsikaj je bilo za vedno izgubljeno in brezglavna masa, divja in krvoločna v svojem maščevanju, sedaj zastoni napenja svoje možgane, da bi ustvarila vsaj približno to, kar je prej razbila. Popolnoma novega niso dali niti tisoči ukazov. To, kar je do sedaj, je samo rdeče prebârvano, dobilo je drugo ime, malo spremenjeno obliko, ali pa je novo le na Ruskem, med tem, ko se je v drugih kulturnih državah že preživelo.

Ni tu mesto, da bi se ne dotaknil, četudi mimogrede, drugih stvari. Opisati hočem nekoliko le glasbene reforme v Turkestanu, kjer sem preživel najdaljšo dobo svojega vjetništva. Omenim pa takoj, da tako kakor je v Turkestanu, je skoro do pičice tudi po vsej rdeči Rusiji, ker iz centra, od narodnega komisarijata obrazovanja prihajajo vsa navodila in ukazi, četudi ni stem rečeno, da federativna turkestanska republika ne sme ustvariti nič novega, samosvojega. Biti mora le v duhu obćih ciljev proletarijata in če mogoče ne slabše od starega.

Do oktoberske revolucije je bil Taškent, glavno mesto turkenstanskega kraja, kakor še danes kulturno in politično središče ruskih naseljencev in prvotnih njegovih prebivalcev: Tjurkov, Kirgizov itd. Bila je tu privatna glasbena šola, kjer se je poučevala igra na klavirju in goslih. Učitelji, ali boljše rečeno, le učiteljice, niso bile iz najboljših šol in zato še danes v vsem Taškentu (do 300.000 prebivalcev) ni najti dobrega pianista ali goslača, če izvzamemo novejše učitelje, ki so priromali iz drugih krajev. Novi naraščaj pa se še ni imel časa razviti.

Leta 1912 je bilo zidano privatno gledališčno poslopje, ki je služilo v prvi vrsti cirkovim razveseljevanjem in le redko je v srednje azijski Taškent zašla kaka operetna, včasih celo operna družba s svojim orkestrom vred, ki ni bil dosti boljši, kakor običajna garnizijska godba v vsakem kotu Rusije.

Še pred oktobersko revolucijo sem bil imenovan učiteljem „penija in muzike“ na učiteljskem seminarju in prepričal sem se, da se je tu gojilo največ le vsakdanje cerkveno petje in so peli tu pa tam eno-, dvo- in troglasni solfedžiji brez teoretičnega znanja. Klavir so se učiteljsniki učili sami brez

-učiteljevega navodila, gosli pa je tedanji učitelj sam sovražil. V knjižnici je bilo sicer dokaj muzikalnih del, po veliki večini cerkvena literatura, ruske opere, svetna glasba največ nemška. V tednih preobrata pa je kar čez noč izginila vsa knjižnica. Klavir so učenci razbili, muzikalije pokradli ali strgali, harmonij pa sem rešil jaz s tem, da sem ga dal ponoči prepeljati k sebi v stanovanje, odkoder mi ga je „proletarski kulturni kružok“ trdnjavske garnizije šele letos pomladi pred mojim odhodom vzel.

Kako je bilo z ljudsko-šolskim petjem, je razumljivo. Turkestanski kraj v tem pogledu pač ni bil napreden.

Glasbenih trgovin je bilo dvoje. Lastnik najstarejšega podjetja, Mironov, je bil ob enem tudi organizator vseh glasbenih prireditev do revolucionarne dobe. On, sam resen glasbeni talent, je sestavil iz nas vjelnikov simfonični orkester, ki je od leta 1915 do julija meseca 1920, torej do našega odhoda bil edini orkester, ki ga je bilo treba upoštevati. Oskrboval je vrtno koncerte in bil za čas sezone angažiran v operi, tu pa šele zadnje dve leti. A o tem pozneje. Pomnim, kako je prišel Mironov v „Trojekij lager“ (35 km od Taškenta) ter nas skoro nasilno „mobiliziral“ v orkester. Velika večina vjetnikov je želela priti iz Trockega pekla, kjer so ljudje vsled strašnih sanitarnih razmer umirali kakor muhe jeseni. Vsak je hotel biti muzikant. Mironov je to dobro vedel in zato je pripeljal seboj cel voz raznih instrumentov in zahteval od vsakega, da prestane na mestu eksamen. Kar je bilo slabega, je odvrzel, in zato je bil orkester res dober. Razmere v Taškentu za nas muzikante v začetku niso bile nič boljše, kakor za druge vjetnike. Poleg tega je bilo treba iz tesno zaprte, umazane kasarne hoditi skoro eno uro daleč po žarečem solncu k vajam. Mnogim je to kmalu začelo presedati in ž njimi vred sem jo tudi jaz pobral nazaj v Trojekoe selo k svečeniku, ker sem poleg službe konjskega hlapca, pestunje itd. opravljal tudi poklic učitelja harmonije za pet kopejk od lekcije in od učenca, katerih je bilo troje, a čez mesec samo eden. Pri „batjuški“ je bilo vsaj jesti, in to dosti in dobro, kar je bilo za nas iztrdane ljudi iz Przemysla glavno. Batjuška, dobri, plemeniti človek, me je pregovoril čez nekaj časa, da sem prevzel cerkveni pevski zbor, zato pa sem moral dobro preučiti pravoslavno bogoslužje in cerkvenoglasbeno liturgiko. Žal, da je vse moje bivanje v vasi bilo kratko, kajti neprijazno oko poveljnika tabora me je videlo neko nedeljo v cerkvi kot dirigenta zbora in že drugi dan sem moral v tabor polmrtvih nazaj. Toda zašel sem s poti svoje naloge.

Š preobratom v Rusiji je dobilo tudi glasbeno delo drugo lice. V Taškentu se je osnoval državni konservatorij, katerega namen je bil, služiti kakor glasbena šola v prvi vrsti delavstvu. Ponk brezplačen, dostop vsem. Ta „narodni“ konservatorij je imel v začetku visoke cilje, toda, ker so bili za „negramotnega“ delavca previsoki, se je moral kmalu reformirati. Peščica ljudi, katerih dete je bila ta glasbena šola, je bila tako različna v svojih zahtevah in glasbeni izobrazbi, da na skupno delovanje ni bilo misliti. Še manj pa so razumeli učencev resnost šole. Učitelji so se med seboj trgali, oblast. komisarijat nar. izobrazbe je imenoval v direktorij osebe, ki tudi niso imele pojma o glasbi in ni dosti manjkalo, da se ni razbilo vse.

Pogoji za sprejem v šolo so bili političnega značaja: Oče ali učenec sam mora biti član kake delavske organizacije; če je bil član komunistične partije, je imel prednost; otroci „buržujev“ — in buržuj je bil v začetku vsak, ki je nosil bel ovrtnik, — niso imeli pristopa itd. itd. Predmeti, kakor običajno na konservatorijih in zraven še igra na narodnih instrumentih, kakor balalajka, mandolina, kitara, citre itd. Bilo bi vse lepo, če bi v začetku ne bilo tako strašno mnogo svobode. Učitelji so smatrali pouk v konservatoriju kot postranski zaslužek, sabotirali so ga, kar se je dalo. Kontrole ni bilo nad njimi, ne nad učenci. Program se ni dosegal niti v začetnih razredih. Učenci so boleli na mrzlici političnih shodov in zborovanj, govorili, govorili in govorili, kakor še dandanes ves narod na Ruskem, a delali niso nič. Oblast je pa zahtevala svoje: pevski zbor, ki bi mogel popevati tri revolucionarne pesmi: večao nepravilni in dolgočasni himen „Internacional“, pogrebni marš in bojno pesem, ter učeniški orkester, ki bi sodeloval pri brezštevilnih političnih agitacijah in mitingih.

„Tovariš“ G. N., zborovodja, mož z energijo slamnatega ognja, je organiziral mešani zbor okolu 100 ljudi, vse časti vreden pevski material, katerega je pripeljal do neke višine, a kmalu prereformiral in iznova začel ravnotam kakor prvič. O te večne reforme! Ubile so skoro vse delo. Komaj je bila pot malo uglajena, naenkrat novi ukazi, reforme, drugi eksperimenti. In ti umoriteljni narodni prazniki, manifestacije, mitingi, agitatorični koncerti, slavnostni pogrebi, procesije, celi tedni posvečeni mogočim in nemogočim namenom n. pr. teden čiščenja mesta, teden mladega komunista, teden razkladanja železniških vagonov, teden transporta, teden rdečearmejca, teden kulture, teden agitacije, teden itd. Konservatorijski zbor so vlačili v en dan na štiri, pet, deset in še več takih prireditev peš, na voze, v tramvaju, s strganimi čevlji, brez zadostne obleke po blatu, snegu, vročini, dežju, lačne in žejne. In povsod in vedno le tri pesmi, k večjemu še kako malo narodno pesmico, kakršnih pa „svobodni, visokokulturni boljševiški pevec“ nič kaj ne ljubi, celo zaničuje, kot „mužicko“ kmetiško, ničvredno narodno blago, četudi je v njej več krasote, kakor v vseh drugih narodnih pesmih Evrope. (Dalje prihodnjič).

Organistovske zadeve.

a) Podporno društvo organistov in pevovodij v Ljubljani.

Podpora org. društvu od strani vlade je zagotovljena. Društvo jo bo takoj, ko jo prejme, porazdelilo med najbolj potrebne člane.

Prošnje za škofijsko org. podporo naj se društvenemu odboru kmalu pošljejo. Priporočene naj bodo od župnega urada. Hkrati prosimo za poravnavo letošnje članarine v znesku 20 K. Članarina naj se pošilja društvu blagajniku g. Ivanu Zdešarju, organistu pri sv. Petru v Ljubljani.

Prispevke podpornih članov bo društvo pobiralo v bližnjih mesecih in sicer za leto 1920 in 1921. P. n. gospodje podporni člani naj se takrat društva spomnijo s čim večjim zneskom.

b) Organistovske službe.

Še vedno je izpraznjena služba organista, cerkovnika in okoliškega sluge v Ajdovcu. Plača v beri in denarju, skupaj od 8000 do 9000 K letno. — Mesto organista in cerkovnika je izpraznjeno v Kranjski gori. Prednost imajo samski in rokodelci, vendar zadnje ni neobhodno potrebno. Plača je 400 do 500 K mesečno in prosto stanovanje. Začasno bi organist imel stanovanje in hrano v župnišču. — Izvežbanega organista in pevovodjo, ki je dovršil orglarsko šolo, sprejmejo v Metkoviču (Dalmacija). Pomagati bi moral tudi v občinskem uradu in v ljudski šoli. Mesečna plača 3000 K. Kdor na službo reflektira, naj se radi natančnih informacij obrne na g. Klema Viskoviča v Ljubljani, Zelena jama „Vila Marica“ št. 183. — Razpisana je služba organista v Starem trgu pri Ložu. Prosto stanovanje in plača po dogovoru. Zahteva se zadružna izobrazba. Nastop takoj. — Razpisana je služba organista in cerkovnika v Ribnici na Pohorju (Štaj.) Nastop 1. sušca.

Koncertna poročila.

Koncertna poročila. — I. Koncerti v Ljubljani. — V nedeljo 9. jan. 1921 je tukajšnji kvartet Zika priredil v veliki dvorani „Uniona“ dopoldanski koncert za srednješolce. Izvajali so se trije godalni kvarteti: Haydnov v D-molu, Mozartov v B-duru in Beethovnov v C-molu. — Kapelnik muzike Dravske divizije dr. Josip Čerin je s svojim orkestrom priredil 17. januarja II. simfonični koncert. Koncert se je vršil v proslavo 150 letnice Beethovnovnega rojstnega oz. krstnega dne (Beethoven je bil krščen 17. decembra 1770; rojen je bil najbrž ali še tisti dan ali dan prej). Izvajala se je Beethovnova overtura „Leonora“ III. op. 72 in VI. sinfonija v F-duru (pastoralna). Od domačih skladateljev je bil zastopan Emil Adamič s Tatarskimi silhuetami: 1. Batkan geisha (Ugrabljena deklica). 2. Kara urman (Črna voda). 3. Tatarski ples. Razun tega se je izvajala Dvořakova Slovanska rapsodija v D-duru in Karl Marija Webrova overtura k operi Oberon. Beethovnovi klasični a hkrati tudi že romantični skladbi sta bili podani srednje dobro. Bolj je orkester oživel in se razvnel pri zanimivi Adamičevi eksotiki, zlasti pa pri veličastni Dvořakovi rapsodiji in v živahni, ritmično značilni Webrovi overturi. — 24. januarja je Glasbena Matica priredila svoj prvi vokalni koncert v sezoni. Društvo ima od lanske jeseni dalje novega pevovodjo, g. Nika Štritofa. G. Štritof se je s svojim prvim nastopom kot matični pevovodja prav dobro uvedel. Pri prvih dveh zborih, ki so se prednašali: pri Lajovčevih Pastirčkih in Adamičem „Prišla je jesenska noč“ sicer ni hotelo še prav doneti in zveneti v zboru, kot smo bili tega do sedaj pod Hubadovim vodstvom vajeni. Toda s tretjim in četrtnim zborom: Z Lajovčemi „Kroparji“ in „Plesom kralja Matjaža“ je novi pevovodja uspel. Zbor je odložil vso boječnost in mrzlost. Glasovi so postali voljni in topli. Pesmi sta prišli do popolne veljave. Interpretacija: temp, agogika i. t. d. je bila vrlo dobra in je hkrati s sigurnim, temperamentnim vodstvom pomagala skladbam do čim večjega uspeha. Moška zbora: Prochazkova Moravska narodna in Juvančeva Slovenska zemlja nista tolikanj zadovoljila. Prvi se nam je zdel zlasti v sredi nekoliko bolj revno podan, Juvančeva skladba pa vsebuje toliko že zastarelih reminiscenc, da je kljub njeni krepki naturi in odločnem tonu nismo mogli tako uživati in jo vzljubiti kot bi radi. Zelo so ugajali trije Adamičevi res ljubki, originalno, a vendar melodično naravno zasnovani ženski zbori s spremljanjem klavirja: „Ah zvonijo“, „Da imel bi perutničke“ in Dudeldajčki. Koncert so zaključili trije Lajovčevi mešani zbori: Zeleni Jurij, Kiša in Medved z medom. Vsak zbor je krasota svoje vrste. Uspeli so vsi trije kar najlepše. V skladbi Zeleni Jurij je pela mezzosopranski solo alti-

stinja gdč. Vilma de Thierry, solistinja tukajšnje kraljeve opere. Sodelovala je pri koncertu hkrati samostojno in pela Škerjančeve, Lajovčeve, Pavčičeve in Ravnikove pesmi. Izkazala se je kot doslej vsakikrat izredno umetnico. Edino, kar bi si želeli pri njenem petju, bi bilo nekoliko več jasnosti v tonu. Izmed proizvajanih samospevov so največ zanimanja in pozornosti vzbujali novi Ravnikovi, ki se po svoji široki zasnovi, poglobitvi izražanja in neprestano prelivajočih se barvah⁵ zlasti v klavirskem partu močno približujejo Kogojevim. Vse skladbe s klavirjem je dovršeno spremljal g. konservatorijski profesor Ravnik. — Koncert je bil kar najbolje obiskan.

Koncerti drugod. V Belgradu se je vršil 8. januarja dobro uspeli koncert belgrajskih katoličanov. S. P.

Dopisi.

Z Gorenjskega. Naši zvonovi. (Konec.) Ker so se po vojni množili jekleni zvonovi po gorenjskih zvonikih kot gobe po dežju, sem jih šel tudi jaz v nekaj krajev poslušat. Povpraševal sem: ali je kdo te zvonove preiskal, ali jih celo pohvalil? Povsod odgovor: Ne! Mislim sem si: O srečen zvonar, ki je vzvišen nad vsako kontrolo! Pomiloval sem v mislih laškega zvonarja, ki je moral svoje nove bronaste zvonove v Podgori pri Gorici dvakrat prebiti, ker niso odgovarjali pogodbi; ravno tako v Sočkanu in v Šempetru. Zajemljivo bi bilo vedeti, kake tehnične pogoje so vsebovale pogodbe z jeseniško livarno? Brez pogodb menda vendar ni šlo! — No, pa saj so cerkvena predstojništva vendar le pravo zadela: Čemu preizkušati, kar ni niti zmožno preizkuševanja! In to so jeseniški zvonovi. Le en dokaz!

Bistveni pogoj polnega in lepega glavnega zvonovega glasu je, da se zunanji in notranji plašč zvona zožujeta na spodnjem robu v ostrino. V jeseniških zvonovih iščeš zastoj ta ostri rob. Ni ga; požrl ga je slab liv. največ pa zvonarjeva pila. Na njegovem mestu najdeš zaokroženo obliko ali pa ravno ploskev, široko tudi nad pol decimetra. S tem naj bi se bil prikril deloma slab liv, deloma pa zvišal zvonov glas, ki je izpadel mnogo prenizko. S tem piljenjem se doseže malenkostno zvišanje (kvečjemu za četrtino glasu), pa se hkrati tudi uniči lepota in moč glavnega glasu. Zato imam dokaze iz lastne skušnje z Goriškega. Pa tudi imenitni zvonoslovec pater J. Blessing O. S. B. zahteva, da se morajo zvonovi dobaviti v neizlikanem livu (Rohguss), le s peskom oribani, in izjavlja, da piljen zvon ni več zmožen tehnične ocene.⁵ In neverjetno! Ravno v kraju, kjer sem našel najbolj opiljen jeseniški zvon, ki je vsled tega najslabši, kar sem jih slišal, če tudi je še vedno za dobro četrtino glasu preizsek ... v tem kraju so mi verodostojni gospodje pravili, da je njih zvonove pred menoj slišal neki glasbenik (seveda ne specialist!) ter jih pohvalil. Ako kaže celo glasbenik tak top okus, kaj naj pričakujemo od preprostega ljudstva?

Bivšega ljubljanskega zvonarja M. Samassa sem grajal, da preveč izbrušuje in izlikuje svoje zvonove. Odgovoril mi je, da hoče ljudstvo na Kranjskem take zvonove, da se blišče kot srebro, ko jih odpeljejo iz zvonarne skozi vasi na določeni kraj. No, zdaj bi rad vedel, kaj občuti to kranjsko ljudstvo, ko zagleda jeseniške zvonove črne in mastne kot bi bili namazani s kolomazom! O potrebi, pa tudi škodljivosti te mažnje je pisal zadnji „Cerkv. Glasb.“ V pomislek le tole: Slab bron ima na površju luknjice šivankine debelosti, v katere se vgnezdijo prah in kvari glas. Tak zvon ima zamolkel glas; zdi se pogrnjen, kot bi padel nanj sveži sneg. Primerjajmo to z mazilom jeklenih zvonov, potem uvidimo, kako slabo slušno izpričevalo si daje, kdor si upa hvaliti jeklene zvonove. Nekaj dobrega — a le za livarja! — ima pa vendar to mazilo: da mu pomaga pokriti luknje (ne luknjice!) na površju zvonov; od znotraj sem naše luknje v livu, da sem lahko vtaknil vanje svoj mezinček. Koliko prahu se bo šele v njih nabralo!

⁵ S to izjavo sem svoječasno ubranil Šempeterce (pri Gorici) izgube pravde z laškim zvonarjem.

V nobenem kraju nisem našel niti približno pravilno uglasenih jeklenih zvonov. Navzkriž sta si vsaj dva zvonova, največ pa vsi trije. Po glasovih sem sodil, da je livar nameraval mali ali veliki trizvok, izpadlo pa je neko soglasje, ki je šele nekam podobno zmanjšanemu trizvoku. Nekemu g. župniku, zagovorniku jekla, sem krepko ugovarjal, pa me pošlje v neki večji kraj, rekoč: Tje pojdite, tam najdete krasno jekleno zvonenje! Šel sem, ali ojoj! V zvoniku ostalemu bronastemu zvonu (med b' in h') so pridruženi nižji trije jekleni. Menim, da je livar nameraval dobiti veliki trizvok z gornjo oktavo (bron. zvon). Moj Bog, oktava! Najobčutljivejši interval, vratolomno podjetje celo za bronastega zvoparja! Kaj sem torej našel? Veliki zvon nekak a, srednja dva razglašena med seboj, z velikim in še bolj z malim. In to naj bo krasno zvonenje!

Gori sem izjavil, da bo ljudstvo za 20 do 30 let metalo te zvonove med „staro železo“. Ali to žal ne bo edina škoda. Bojim se, da bo treba popravljati tudi marsikateri zvonik. Znano je, da ima jekleni zvon enake teže in velikosti — vsled krhkosti jekla — blizu za eno kvinto višji glas nego bronasti, da mora biti torej jekleni zvon za isti glas približno še enkrat tako težak. Ker pa ima ljudstvo predsodek, da se more ponašati le z zvonovi nizkih glasov, se je naprtla marsikateremu zvoniku teža, ki ji ne bo kos. In res sem našel v neki vasi jeklene zvonove nallačene v zvoniku kot sardele v buču. Pa ne le za zvonik, tudi za zvonilca je zvonjenje napornejše in zahteva delo odraslih ljudi, ko bi sicer to otroci opravili. — Ali so gospodje naročniki jeklenih zvonov na to kaj mislili?

Bochumska zvonarna odsvetuje združevati jeklene in bronaste zvonove v eno zvonilo. To izjavo pohvalim. Ali ni pa ta izjava indirektno priznanje naše sodbe, da se ne dajo jekleni zvonovi bronastim niti dobro primerjati, kamoli ž njimi družiti, ali ni to izjavo povzročila skrb, da bi utegnili bronasti zvonovi v družbi jeklene celo pred manjrazsodnim ušesom preveč zatemniti? Za vse to se pa gg. jekleni naročniki niso kar nič brigali; kjer je ostal še en bronasti zvon, so mu pridružili jeklene. Poslušal sem zvonjenje tekega mešanega zvonila in imel občutek, da slišim melodije orgel, ki imajo dva po glasovni barvi najrazličnejša spremena, katerih eden vsebuje glasove le za nekatere nezaporedne tipke v vsaki oktavi, drugi pa za druge. O kako težko prenaša tanek sluh tako mešanico raznobarnih glasov! In potem še tako različno brenčanje (izdonevanje)! Bronasti zvon brenči po zadnjem udarcu 100—120 sekund, jekleni zvon pa le par sekund. In ravno brenčanje zvonečega zvonu od enega udarca do drugega tvori na naš sluh toli mogočen vtis, ki ga pri jeklenih zvonovih tako močno pogrešamo, da se nam zdi, da slišimo govoriti na pljučih bolnega človeka, ki mora vsled nedostajanja sape vsak hip pretrgati svoj govor.

Naraščaj povojnih zvonov kaže torej žal veliko in nečastno na zadovoljanje v naši cerkveni umetnosti. Skrajni čas je, da se to ustavi; saj bo že itak trebalo mnogo, mnogo časa, da se dosedanja škoda izceli. V to pa treba poseči z dejanjem in besedo.

Pred vsem se mora vsako cerkv. predstojništvo strogo pokoriti; ukazu o zvonovih, danem v Škofijskem listu. — Izda naj se v obliki brošure pouk in navod za cerkv. predstojništva o redu v zvonikih in pravilnem ravnanju z zvonovi. To je nujno potrebno; kajti po zvonikih vlada skoraj brez izjem velik nered na škodo varnosti zvonov in njih lepega glasu. Cerkvena predstojništva si nabavijo to navodilo v dveh iztisih: za predstojnika in cerkovnika. Cerkv. predstojnik naj nadzoruje cerkvenikovo delo tudi v zvoniku kot v cerkvi. Vrh tega je cerkvenemu predstojništvu skrbeti, da pregleda vsaj enkrat v letu stanje zvonov v zvoniku kak montér ali pa kak zanesljiv tehnik.

Za vzgojo pravega razuma in okusa za lepo zvonjenje v ljudstvu je treba vztrajnega pouka iz vsestranskega zvonoslovja: n. pr. kratki članki ali notice v časopisih, najbolj razširjenih med ljudstvom. To bi bila naloga škofijskih poverjenikov-zvonoslovcev. Ta naloga bi bila hvaležna in brez posebnega truda uspešna. — Ko sem hodil letos poslušat jeklene zvonove, nisem nikjer opazil med ljudstvom znanega veselja in navdušenja za nove zvonove nekdanjih dni. Čital sem temveč z obrazov nekako instinktivno

zavest, da ne zasluži ti vojni surogati navdušenosti in veselja, niti prisiljene zadovoljnosti. Osebito sem se tega uveril, ko sem v neki vasi prisostvoval krstu novih zvonov. Prisotno občinstvo je bilo prej in potem nenavadno molčeče, kazalo za ta izredni cerkveni dogodek nezanimanje ter z mrzlimi pogledi motrilo umazano-črne krščence. Med prisotnimi sem bil najbrže jaz edini vesel teh nezadovoljnih obrazov; bili so mi svedoki, da je treba ljudstvu le malo pouka, in upre se za vedno jeklenim zvonovom. Goričan.

Dostavek uredništva. Vsled opazke g. dopisnika v zadnji številki C. Gl., da vliva zvonar v Vidmu zvonove po 9 lir kg, so se mnogi gg. duhovniki obrnili na naše uredništvo z vprašanjem, ali je to res. Zato smo se o zadevi na verodostojnem mestu informirali in izvedeli, da vliva zvonar v Vidmu kg po 16 lir. Cenejše brezdvomno kot naša zvonarna. Tudi če prištejemo še carino, so zvonovi cenejši kakor iz ljubljanske livarne.

Ako je zagotovljena dobrina zvonov, ni pomisleka, da bi se zvonovi od tam naročali. Zvonar se piše Francesco Broili, (fonderia campane, Udine.)

Radeče pri Zidanem mostu. Sicer nič Bog ve kaj izrednega, toda ko poslušam o priliki narodnega praznika, 1. dec., petje, si nisem mogel kaj, da bi ne povedal tega dragemu C. Gl. Prijetno so me namreč iznenadili korajžni — skoro bi rekel preveč — zvonki, čisti, navdušeni dečki in deklški glasovi. Na koncu sv. maše so peli enoglasno: Bože pravde in Lepa naša domovina. Peli so odločno in *fff*.

Dasi rečem včasih kako besedo o ljudskem petju, tudi v cerkvi okoli godu svete Cecilije, pa sem čutil, da prav navdušen vendar nisem. Ob tej priliki mi je pa bolj ko kedaj oživela misel, kako nekaj velčastnega bi bilo ljudsko petje, ko bi se odrasli glasovi pritegnili. Kako mogočno, impozantno bi donelo! Bolj bi vplivalo kot marsikaka pridiga, bolj ganilo srca kot marsikako četveroglasno petje. Le nekoliko bolj bi bilo drugič misliti na *p* in polagoma na prijetno prelivanje *f* v *p* in obratno.

Kar se tiče splošno tukajšnjega petja, moram reči, da je petje mešanega zbora, ki obstoja iz 4 ženskih moči in enega tenorista, lepo. Zadnji čas pomagata večkrat eden ali dva basa. Še lepše bi pa bilo, ko bi bilo stalno nekoliko več moških glasov in za celi zbor večkrat nekoliko vaje. Enkrat smo bili že skupaj, polagoma bomo večkrat, kakor upam. Le škoda, da že toliko časa ni orgel ali vsaj harmonija. V nedeljo bi skoraj pozabili, da je dan Gospodov. Tudi kor, ki je že sicer dosti prevelik, je pa zaradi tega, ker ni gori, kar bi moralo biti, še petkrat večji. Radi tega in ker nimamo stalnega organista, oziroma ga sploh nimamo, tudi pri latinski maši ni mogoče peti latinsko. Kljub temu se nameravamo naučiti Requiem in latinsko mašo.

Kot dodatek naj še omenim petje pri litanijah ob sobotah zvečer, ki so tu v navadi. Dasi pred izpostavljenim sv. R. T., pa petja še nisem slišal. Ljudstva je res malo, (lahko bi ga bilo prav veliko, saj so Radeče trg), pa naj bo že kakor hoče, mi pojemo v prvi vrsti zaradi Boga ne radi ljudi. Po mojih mislih bi bilo prav lepo, ko bi ob tej priliki zopet povzdignili svoje jasne glasove dečki in deklce. Levko.

Ježica. Čas je, da se tudi pri nas zbudimo iz dolgoletnega spanja. Podajam nekaj vrstic o našem cerkvenem petju. Minulo bo kmalu dve leti, odkar sem nastopil tukajšnjo organistovsko službo. Z menoj vred je nastopil tudi nov pevski zbor. Začetek je bil težak. Pa smo hvala Bogu prišli iz prvih težav in si v pogostih vajah ustanovili mal cerkveno-glasbeni repertoar. Naučili smo se že več latinskih maš, 1 Te Deum ter mnogo evharističnih in marijinih pesmi raznih skladateljev. Zbor šteje 4 soprane, 4 alte, 3 tenore in 4 base. Skupno 15 glasov. Pevske vaje imamo dvakrat, če je potreba tudi trikrat na teden. Ker je zbor za našo cerkev precej močan, orglje pa slabe, pojemo večinoma brez orgelj. Pričeli smo misliti na nove, a kedaj se nam uresničijo želje — nam še ni znano. Zanimalo Vas bo tudi morda, kako smo preskrbljeni z zvonovi. Imamo hvala Bogu vse tri iz brona. Med vojsko so nam pustili samo srednjega, (ton g), Po vojni smo si po požrtvovalnosti župljanov nabavili malega (ton h) in velikega (ton e). Donijo nam prav milo v e molu.

Anton Mazovnik, organist.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

V. Goller: 10 Alleluja mit verbindenden Rezitationskadenzen zu den Gradualien des Kirchenjahres für gemischten Chor und Orgel. Op. 78, 1920. Pustetova založba. — Nekoliko spretnostim zborom bo pričujoča zbirka izborna služila. Kar izgubi gradual vsled tega, ker se morajo vrstice brati, pridobi po nasprotju z dvojno alelujo, ki je kontrapunktično zelo pestra in se zlasti ob vračevju bogato in veličastno razvija. Skladatelj temelji v bistvu v Palestrini, seveda z moderno opremo. Pevski del je natlačen s kontrapunktom, da kar mrgoli; vsak glas je vseskozi popolnoma samostojen, ponajveč posnetek glavne misli, včasih primerno izpremenjen in podaljšan. Mestoma nastopa glasbena misel hkrati v svoji prvotni obliki, skrčena in razširjena. Stesnitev je vse polno; in sicer istega motiva v različni razdalji, velikokrat že z vsakim udarcem nastopa motiv v različnih glasovih. Naraščanje in stopajevanje glasbenih sil je pogosto mogočno, blesteče, dasi so motivi posameznih številk sami na sebi kaj preprosti, večkrat samo rahle variacije iste temeljne oblike, toda zelo samostojno obdelane. Kadence za recitacijo so najzačimljivejše te laj, kadar prinašajo ali nov motiv ali izrazito variacijo oziroma kontrapunkt motiva. V glasbenem oziru se je skladatelj srečno ognil klečem, ki jih nadi ležeči ton recitacije, tako da se ležeči ton v orglah izvečine komaj čuti. — Kakor Gollerjeve skladbe sploh, so tudi pričujoče polne mehke in zato zelo priključive. Zborom, ki se ne strašijo kontrapunktičnega dela, bodo zelo dobrodošle, ker so za vsako priliko porabne. Navsezadnje ena sama zadostuje za vse slučaje.

Fr. Kimovec.

Emil Hochreiter: Immaculata. Marijine pesmi za mešani zbor à capella in z orglami. Ljubljana 1920. — K tej, v zadnji številki C. Gl.ocenjeni in priporočeni zbirki, dodajam na željo g. skladatelja še tole. Četrtnke v pesmi „Memorare“, ki sem jih zadnjič v primeri z osminkami kot v recitativnem slogu manj primerne označil, naj se ne smatrajo kot prave dolžine, temveč vzamejo čisto naravno in neprisljčno. Tako prozivajana pesem se bo seveda lepo slišala in napravila brezdvomno ugoden vtis.

S. Premrl.

David Doktorič: Svetogorski Kraljici. Začetek je enoglasen z orglami, drugi del poje čvetoglasni mešani zbor z orglami. Skladba je zlasti v drugem delu preprosta, kaže pa hotenje po novem izrazu (zlasti v prvem delu), tako da mestoma da zazveni iz nje prijetna toplota, včasih si pa očividno latentno čuvstvo še ne ve najti točno odgovarjajočega izraza.

Kimovec.

Anton Lajovic: Dvanajst pesmi za moški, mešani in ženski zbor. Izdala in založila Glasbena Matica v Ljubljani 1920. — Anton Lajovic, naš najbolj zrel skladatelj, znan do sedaj zlasti po svojih globoko zamišljenih, klasičnih samospelih in peteroglasnih mešanih zborih, nam je napravil novo veliko veselje s svojimi ravnokar izišlimi pesmimi za mešani, moški in ženski zbor. Besedilo si je vzel razun dveh pesmi srbskega pesnika Dragutina M. Domjanića po vrsti vse iz Oton Župančičevega Cicibana. Glavno, kar si mi zdi pri teh zborih potrebno omenjati, je to, da Lajovic se nikoli ni skladal tako domače, tako na našo slovensko oz. na obče jugoslovansko narodno pesem se naslanjajo kot ravno v tej zbirki. V tem pogledu so značilni Pastirčki, Kroparji, Ples kralja Matjaža (št. 1), Kiša, Zeleni Jurij pa tudi nekateri drugi kolikortoliko. Več zborov je znamenitih vsled dvoglasnega kanona. Za izvajanje pesmi niso lahke, izvzemši kake tri do štiri zборе. A vredno je in se bo bogato izplačalo, če posvete pevovodje tem izredno lepim zborom nekoliko več časa in truda kot običajno, da jih bo slišalo in uživalo naše ljudstvo ne samo po mestih temveč tudi po deželi. Naročajo se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Premrl.

Risto Savin, nove skladbe. Pri Goričar in Leskovšek v Celju sta izšla dva zvezka pesmi skladatelja opere „Lepa Vida“ Risto Savina in sicer po pesnitvah Oton Župančiča. Naročajo se pri založniku ali pri vsaki drugi večji knjigarni.

Razne vesti.

△ P. Hugolin Sattner v Ljubljani je dovršil kantato „V pepelnični noči“ (pesem Simona Gregorčiča) za soli, mešani zbor in orkester. Skladba se bo, kakor čujemo, izvajala v bližnjem času.

△ Kapelnik dr. Josip Čerin namerava izvajati sredi marca t.l. na koru frančiškanske cerkve v Ljubljani J.S. Bachov pasijon po sv. Mateju. Vrše se že priprave za izvajanje tega velikega glasbenega dela.

△ Mladi slovenski izredno nadarjeni skladatelj Lucijan Marija Škerjanc se je vpisal na dunajski konservatorij. Kompozicijo študira pri prof. Marksu.

△ Sin pokojnega slovenskega skladatelja Hrabroslava Volariča g. Stanislav Volarič je postal nastavnik na kraljevi SHS gimnaziji v Bitolju (Južna Srbija). Hkrati poučuje in vodi mešani zbor okrog 80 pevcev, s katerim je za zabavo Sv. Save izvajal med drugim več slovenskih zborovih skladb.

△ Pevska Zveza „Ljubljana“ v Ljubljani prične izdajati svoje društveno glasilo. Naročila sprejema tajništvo, Ljubljana, Ljudski dom.

△ Nagrade pevskega društva „Vranska Vila“ v Vranskem so za vposlane skladbe prejeli sledeči slovenski skladatelji: Drugo nagrado v znesku 150 K je dobil Ivan Ocvirk, kapelnik v Sinju (Da'm.) za skladbo „Teče bistra voda“; tretjo v znesku 100 K Peter Jereb, organist in pevovodja v Litiji za skladbo „Pevec“. Nagrade po 50 K so bile prisojene: dve dr. A. Schwabu, zdravniku v Celju, za skladbi „Kmečka pesem“ in „Božji volek“, po ena Ign. Hladniku, kapiteljskemu organistu in pevovodju v Novem mestu, za skladbo „Pomlad“, Petru Jerebu za „V snegu“ in Janku Lebanu v Bukovici nad Škofjo loko za „Domovina“. Prve nagrade ni prejel nobeden skladatelj.

△ Mesto kapelnika pri mariborskem gledališču je prevzel skladatelj Hrabroslav Vogrič.

△ Hrvatski baritonist Marko Vušković je jeseni l. 1920 z velikim uspehom nastopil v Buenos Aires in nudil južnim Amerikancem priliko, da so spoznali tudi nekatere zastopnike novejšje jugoslovanske glasbe: Konjovića, Širola, Dobronića in Lajovica. Do sedaj je bila naša glasba tam dolí nepoznan svet.

△ Bivši ravnatelj kora stolne cerkve v Gradcu znani skladatelj I. G. Meuerer se je odpovedal tej službi in preselil v Arth (Švica). Na njegovo mesto je prišel prejšnji glasbeni ravnatelj bivšega nemškega filharmoničnega društva v Ljubljani Rudolf pl. Weis-Ostborn.

△ Hrvatska „Sv. Cecilija“ stane letos 50 K. Toplo jo priporočamo.

△ Na Dunaju je 25. dec. 1920 umrl nestor dunajskih glasbenih pisateljev doktor Teodor Helm, star 77 let.

Listnica upravnništva.

Opozarjamo cenjene naročnike, da je naročnina na naš list 30 K, samo za dijake 20 K in prosimo, da kdor naročnine še ni plačal, to v najkrajšem času stori.

Listnica uredništva.

Nekaj dopisov smo morali odložiti za prihodnjo številko, ki izide — če Bog da — v marcu.

Današnji številki je priložena glasbena priloga: 2 mašne pesmi, zl. P. Kamilo Kolb in 2 Velikonočni pesmi, zl. Ignacij Fabiani.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.